

Nr 802

Av herr **Löfgren m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 40, med förslag till patentlag m. m.

(Lika lydande med motion nr 652 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 40 framlägges förslag till ny patentlag. Förslaget innefattar enligt vår mening i stort sett en ändamålsenlig reglering av förevarande rättsområde. Beträffande vissa frågor vill vi emellertid föreslå följande ändringar i propositionen:

1. Patent kan endast erhållas på nya uppfinningar. I propositionen föreslås att allt som är allmänt känt i princip skall ha betydelse för bedömning av en uppfinnings nyhet. Även innehållet i en äldre patentansökan skall anses som känt, även om denna ansökan först senare offentliggöres. Denna regel skall tillämpas även i fråga om flera ansökningar från en och samma sökande.

En patentansökan måste emellertid stundom inges på ett så tidigt stadium att uppfinningen ännu ej är fullbordad. En mer utvecklad patentansökan behöver därför i vissa fall inges senare, och enligt gällande rätt möter detta ej hinder. Förslaget innebär däremot en inskränkning i möjligheten att söka patent på sådan vidareutveckling. Visserligen finns möjlighet att i vissa fall söka tilläggspatent på förbättringar. Denna möjlighet är dock begränsad. Kravet på enhetlighet måste nämligen upprätthållas, vilket innebär att tilläggspatent ej kan beviljas för en vidareutveckling av uppfinningen, om den inte kunnat göras till föremål för underanspråk i den första patentansökan. Den föreslagna lösningen, som motiveras bl. a. med att en liknande regel upptagits i Europarådets lagkonvention och i EEC:s utkast till patentkonvention, mötte stark kritik från ett flertal remissinstanser. Då lagkonventionen numera ej innehåller någon enhetlig lösning av denna fråga och man inom EEC med stor sannolikhet kommer att välja en annan lösning, finns enligt vår mening ingen anledning att för svenskt vidkommande frångå nuvarande regler, vilka fungerar tillfredsställande och fyller ett praktiskt behov.

2. Enligt gällande rätt har invändare i patentprocess inte någon besvärsmöjlighet till regeringsrätten. En sådan möjlighet föreslogs i de nordiska kommittéernas slutliga betänkande. Ehuru detta förslag tillstyrktes eller lämnades utan erinran av flertalet remissinstanser, har i propositionen besvärsmöjlighet för invändare uteslutits. Enligt vår mening är det stötande att invändare, som onekligen intar ställningen såsom part i en patentprocess

inte har samma möjlighet som patentsökanden att besvära sig över utslag som gått honom emot i patentmyndighetens besvärsavdelning. Med hänsyn till det allmänna intresset att patent inte beviljas med orätt är det angeläget att en invändning som bifalles i en instans kan prövas i full utsträckning i händelse av att patentsökanden besvärar sig. För närvarande behandlas invändare i nämnda fall emellertid inte såsom part i besvärsmålet, vilket innebär att han ej får tillfälle att utföra sin talan på samma sätt som om han själv haft besvärsmålsrätt. Enligt vår mening finns alltså ett starkt intresse att snarast jämställa patentsökandens och invändarens besvärmöjligheter. Någon anledning att, som föreslås i propositionen, avvakta resultatet av den tillsatta utredningen om en gemensam nordisk besvärinstans i patentärenden föreligger inte. Tvärtom torde införande av lika antal besvärinstanser för såväl patentsökande som invändare innebära förberedande åtgärder till en anpassning till en gemensam nordisk besvärinstans.

3. Enligt gällande rätt må talan i anledning av patentintrång ej väckas av annan än patenthavaren. Emellertid har i propositionen föreslagits att patentintrång må åtalas av allmän åklagare, om målsäganden anger det till åtal, och åtal av särskilda skäl finnes påkallat ur allmän synpunkt. Enligt vår mening bör emellertid de argument som i de nordiska kommittéernas betänkande anförts till förmån för bibehållande av gällande rätt i denna fråga beaktas. Sålunda kan det ibland vara mindre tilltalande att ekonomiskt starka företag skall på det allmännas bekostnad kunna angripa mindre näringsidkare. Ej heller är det tillfredsställande att en målsägande som kan vara bättre rustad än åklagaren att åstadkomma en utredning alltid skall behöva avvakta ett beslut från åklagaren att denne inte ämnar åtala intrånget innan han själv får väcka talan om ansvar. Svårigheten för polismyndighet och åklagare att behandla och bedöma de tekniska problem som alltid föreligger i patenttvister förtjänar i detta sammanhang särskilt beaktade. Gällande rätt bör därför bibehållas. Därest man vill tillgodose de önskemål som kan förefinnas hos enskilda uppfinnare och mindre företag om samhällets bistånd för att föra talan om ansvar å patentintrång, torde en lämplig lösning vara att vid sidan om rätten för målsägande att tala å patentintrång införa en fakultativ möjlighet för denne att ange intrånget till åtal av åklagaren, som då skall väcka åtal, om det synes vara av särskilda skäl påkallat ur allmän synpunkt.

4. Enligt propositionen skall invändning om patents giltighet av den som anklagas för patentintrång endast kunna prövas efter särskilt väckt talan. Gällande rätt innebär däremot att, om det i mål angående patentintrång befinnes att patentet bör anses ogiltigt, påföljd för intrånget ej inträder. Denna bestämmelse innebär att svaranden i intrångsprocess alltid äger rätt att invändningsvis åberopa att patentet är ogiltigt. Det torde också strida mot gängse rättsuppfattning på straffrättens område att förmäna en till-

talad person att till fredande från ansvar åberopa allt som i sådant hänseende kan synas honom tjänligt. Såväl kändanden som svaranden i intrångsmålet kan vidare åsamkas ökade kostnader och besvär. Genom kravet på särskild talan om ogiltighet kan svaranden få vidkännas kostnader för två skilda rättegångar. Om han misslyckas med sin talan om ogiltighet, får han för övrigt vidkännas kostnaderna för ogiltighetsmålet, även om han senare frias i intrångsmålet.

Det påtagliga beroendeförhållande som oftast föreligger mellan patentskyddets omfattning och uppfinningens nyhet gör det angeläget att frågan om intrång och frågan om patentets giltighet kan bedömas i en och samma rättegång. Först härigenom säkerställs att kändandens skyddsanspråk och de av svaranden anförda nyhetshindren hela tiden jämföres med varandra.

Enligt departementschefens mening blir en uppdelning på skilda rättegångar i allmänhet nödvändig endast i de sällsynta fall där intrångstalan föres som brottmål, när gällande processrättsliga bestämmelser oftast möjliggör gemensam handläggning av intrångsmål och särskilt ogiltighetsmål. Enligt den föreslagna lösningen skulle emellertid patenthavare, som väckt intrångstalan, kunna kringgå den ur svarandens synpunkt önskvärda möjligheten till gemensam prövning av intrångsfrågan och ogiltighetsinvändningen genom att väcka talan om straffansvar i stället för — som nu oftast sker — talan om skadestånd. En sådan möjlighet bör ej föreligga. Ej heller bör en patenthavare ges möjlighet att förhindra gemensam prövning av intrångstalan och ogiltighetsinvändning genom att låta en licenstagare väcka talan. De systematiska och praktiska synpunkter som enligt departementschefen förestavar en samordning av patenträttens och varumärkesrättens regler i ifrågavarande hänseende kan enligt vår mening ej anses så starka att de bör föranleda en lösning som skulle leda till direkta olägenheter och som de flesta remissinstanserna i sina yttranden över det ursprungliga betänkandet tagit avstånd från. Vi vill i denna fråga för övrigt särskilt hänvisa till vad Stockholms rådhusrätt anført. Det är att märka att denna fråga ej erhållit en enhetlig lösning för de nordiska länderna.

Under åberopande av det ovan sagda hemställas,

A. att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 40 måtte besluta

1. att i enlighet med gällande rätt en ännu ej offentliggjord patentansökan ej anses utgöra nyhetshinder,

2. att invändare ges samma besvärsrätt som patentsökande,

3. att åtal för patentintrång skall kunna väckas av målsäganden eller av allmän åklagare efter angivelse av måls-

äganden, om det av särskilda skäl finnes påkallat ur allmän synpunkt,

4. att gällande regler om möjlighet att få invändning om ogiltighet prövad i intrångsprocess bibehålles; samt

B. 1. att vid utskottsbehandlingen av proposition nr 40 kontakt tages med motsvarande instanser i de övriga nordiska länderna för att i görligaste mån erhålla överensstämmelse mellan de olika nordiska lagstiftningarna,

2. att vederbörande utskott utarbetar erforderlig lagtext.

Stockholm den 22 mars 1966

Sigfrid Löfgren (fp)   *Alf Wennerfors (h)*   *M. Berglund (fp)*